

Ügyszám: NAIH/2016/2199/V
(NAIH/2015/2953/4V.)

Jelentés

kamera jogellenes elhelyezéséről és működtetéséről a Taxicomp és Takács Bt. által üzemeltetett személytaxiban

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság), az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatot indított, mivel a Budapesti Közlekedési Központ Zrt. (a továbbiakban: BKK) kifogásolta, hogy a Taxicomp és Takács Bt. (1089 Budapest, Orczy út 7. I/14.) jogellenesen működtetett egy kamerát a társaság által üzemeltetett ECN-697 forgalmi rendszámú személytaxiban.

A BKK ellenőrei 2015. április 4-én próbautazást végeztek a fent nevezett személytaxi vonatkozásában. Az utazás során észrevették, hogy a jármű utasterében külső és belső felvételre alkalmas kamera volt felszerelve. A kamera elhelyezésére utaló feliratot vagy figyelmeztetést nem helyeztek el sem az utasterben, sem a jármű külső felületén.

A BKK a bejelentéséhez csatolta az ellenőrzésen készült jegyzőkönyvet (lktsz.: 1063/2283-1/2015).

A Hatóság a vizsgálata során megállapította, hogy a Taxicomp és Takács Bt. a jogszabályi előírásokkal ellentétesen, figyelmeztető jelzések vagy megfelelő tájékoztatás hiányában üzemeltet kamerát az ECN-697 forgalmi rendszámú személytaxiban. A Hatóság ezért – 2015. május 27-én kelt állásfoglalásában – az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján felszólította Red Wall Kft.-t arra, hogy haladéktalanul szerelje le a kifogásolt kamerát az általa üzemeltetett személytaxiban. A Hatóság továbbá felszólította Taxicomp és Takács Bt.-t arra, hogy a jövőbeli jogsértések elkerülése érdekében a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően járjon el.

A társaság a Hatóság állásfoglalásának nem tett eleget, az esetlegesen megtett intézkedésekről sem nyújtott tájékoztatást, ezért a Hatóság 2015. október 27-én kelt levelében megismételte a felszólítást. A Taxicomp és Takács Bt. azonban erre sem reagált.

A Hatóság megállapítja, hogy a felszólítás alapján a jogsérelem orvoslására nem került sor. A Hatóság ugyanakkor az abban kifejtett, alább részletezett megállapításokat, érveket továbbra is fenntartja. A Hatóság ezért az Infotv. 58. § (2) bekezdés d) pontja alapján további intézkedésként a következő, az Infotv. 59. § (3) bekezdése szerinti jelentést tesz közzé a honlapján:

1. Az Infotv. 3. § 2. pontja értelmében személyes adat az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. Érintett lehet bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve – azonosítható természetes személy [Infotv. 3. § 1. pont].

Az Infotv. 3. § 10. pontja szerint adatkezelés „az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és

megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése”.

Az Infotv. idézett rendelkezéseiből következően egy természetes személy képmása személyes adat, amelynek rögzítése és tárolása adatkezelésnek minősül.

2. Az Infotv. 4. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„[s]zemélyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, **az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.**”*

A tisztességes adatkezelés elve azt juttatja kifejezésre, hogy az érintett alanya és nem pusztán tárgya az adatok felhasználásának. E követelmény feltételezi az információs önrendelkezési jog érvényesülését, valamint a magánélet és az emberi méltóság tiszteletben tartását. Ily módon tilalmazza például az adatalany tudtán kívül végzett titkos adatgyűjtést, vagy az érintett megtévesztését.

A törvényesség elve – hasonlóan a tisztességesség követelményéhez - szintén az adatkezelés egészére vonatkozik, és tulajdonképpen az összes vonatkozó jogi előírás betartását jelenti. Amennyiben tehát az adatkezelés tekintetében az Infotv.-ben vagy bármely más jogszabályban megfogalmazott rendelkezéseket az adatkezelő nem tartja tiszteletben, akkor a törvényesség követelménye sérül.

3. Az Infotv. 5. § (1) bekezdése kimondja, hogy személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárult, vagy ha azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).

Kötelező adatkezelés esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg [Infotv. 5. § (3) bekezdés].

A személyszállítási szolgáltatások alapvető követelményeit, így az esetleges adatkezelés feltételeit a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Szsztv.) tartalmazza.

A jogszabály 6. címe határozza meg a közforgalmú személyszállítási szolgáltatások működésével kapcsolatos adatkezelési, közrend- és vagyonvédelmi, valamint megfigyelési szabályokat. Az Szsztv. 8. § (1) bekezdése értelmében *„[a] vasút-, trolibusz-, autóbusz- és közösségi kerékpár-állomáson a közforgalom számára nyitva álló helyen, a megállóhelyen, kikötőben, valamint a személyszállító vasúti járművek, trolibuszok, az autóbuszok és a hajók, kompok belterében, a vasút-, trolibusz-, autóbusz- és közösségi kerékpár-állomáson, hajóállomáson és megállóhelyen található berendezések, a személyszállító vasúti járművek, trolibusz, autóbusz, közösségi kerékpáros rendszer eszközei és a hajók, kompok, továbbá az utasok életének, személyének, testi épségének és vagyontárgyaik védelme céljából az [Infotv.] szerinti adatvédelmi jogok érvényesítése mellett, továbbá e törvényben meghatározott korlátozó rendelkezések betartásával, a szolgáltató, a közlekedésszervező, valamint **a vasút-, trolibusz-, autóbusz-, közösségi***

kerékpár- és hajóállomás vagy megállóhely, kikötő üzemeltetője [...] jogosult elektronikus biztonságtechnikai rendszeren keresztül megfigyelést folytatni, a megfigyelés során kép- és hangfelvételt készíteni, valamint a készített kép- és hangfelvételt kezelni.”

A személytaxi szolgáltatást végző társaságok vagy magánszemélyek ezért az Szsztv. alapján **nem jogosultak** az általuk üzemben tartott személytaxik belső terének vagy a jármű előtti forgalom megfigyelése érdekében kamerákat felszerelni és üzemeltetni.

4. A tisztességesség és törvényesség kritériumaiból továbbá az is következik, hogy az adatkezelő nem változtathatja meg az általa folytatott adatkezelés jogalapját. Az adatkezelés célhoz kötöttsége azt feltételezi, hogy akár az adatkezelő választja meg az érintettre vonatkozó információk kezelésének célját, akár azt jogszabály jelöli ki, az adatokat csak egyféle, e célnak megfelelő jogalap alapján lehet kezelni.

Amennyiben lehetővé válna az adatkezelés jogalapjának módosítása az adatkezelés során, akkor az az érintett – magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez fűződő – alkotmányos alapjogait garantáló előírások relativizálódásához vezetne. A garanciális jelentőségű rendelkezések betartása ugyanis ilyen módon az adatkezelő szubjektív mérlegelésétől függene, amely lehetetlenné tenné az információs önrendelkezési jog védelmét.

A fentiekből következően, a személytaxi üzembentartója csak akkor lenne jogosult kamerákat üzemeltetni, amennyiben a személytaxit tartalmazná az Szsztv. 8. § (1) bekezdése. Törvényi előírás hiányában azonban a személytaxik üzemeltetői az Infotv.-ben meghatározott más jogalap alapján sem jogosultak ilyen adatkezelés végzésére.

A Hatóság ugyanakkor hangsúlyozni kívánja, hogy az olyan közforgalmú személyszállítási szolgáltatások körének bővítése, amelyek esetében az Szsztv. lehetővé teszi a megfigyelőrendszer üzemeltetését, jogalkotói döntést igényel. Az Országgyűlés tehát dönthet, hogy a szabályozást kiterjeszti a személytaxikra is.

5. Felmerülhet az Infotv. 2. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezés alkalmazhatósága. Eszerint nem kell alkalmazni e törvény rendelkezéseit a természetes személynek a kizárólag saját személyes céljait szolgáló adatkezeléseire.

A törvény említett rendelkezésével összefüggésben a Hatóság több alkalommal is kifejtette, hogy a magánszemélyek gépjárműveibe szerelt kamerák az alábbi követelmények teljesítése esetén tartozhat az Infotv. 2. § (4) bekezdése alá:

- A kamerákat természetes személyeknek kell üzemeltetniük.
- A saját személyes célok nem indokolhatják a kimagaslóan jó minőségű, folytonos mozgást rögzítő felvételek készítését.
- A rögzített képfelvételek megőrzésének időtartama sem lehet korlátlan. A kamerával történő megfigyelésre vonatkozó törvények értelmében alapvetően öt munkanapig lehet megőrizni a felvételeket. Ezt a követelményt a gépjárművekbe szerelt kamerák esetében is meg kell tartani.
- A természetes személynek a rögzített felvételek tárolásánál biztosítania kell, hogy harmadik személy azokhoz ne férhessen hozzá.
- Az Infotv. 2. § (4) bekezdése csak a felvételek készítésére és tárolására vonatkozik.

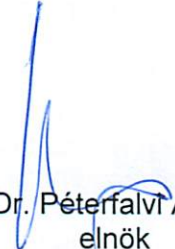
A Hatóság álláspontja szerint a fenti követelmények maradéktalan teljesítése esetén a magánszemély tulajdonában álló gépjárműbe szerelt kamera működtetésével együtt járó adatkezelés az Infotv. 2. § (4) bekezdése alá tartozik. Abban az esetben, amikor a fenti kritériumok nem teljesülnek, az adatkezelés minden tekintetben az Infotv. hatálya alá tartozik, és a képfelvétel készítője az abban foglalt szabályok szerint adatkezelőként felel.

A személytaxikat egyéni vállalkozóként vagy egy társaság kötelékének részeként szokták üzemeltetni. Az adatkezelést ráadásul személytaxi szolgáltatás nyújtása, vagyis a magánélet körén kívül eső üzleti tevékenység keretében végzik, így az nem magáncélra irányul. A Hatóság álláspontja szerint a személytaxikban működtetett kamerák esetében így nem teljesülnek a fenti feltételek. Az ilyen adatkezelés ezért nem tartozik az Infotv. 2. § (4) bekezdésének hatálya alá.

A Hatóság álláspontja szerint a Taxicomp és Takács Bt. a jogszabályi előírásokkal ellentétesen, figyelmeztető jelzések vagy megfelelő tájékoztatás hiányában üzemeltet kamerát az ECN-697 forgalmi rendszámú személytaxiban. Az adatkezelés sérti a tisztességesség és törvényesség elveit. A társaság következőképpen megsértette az érintettek személyes adatok védelméhez fűződő jogát.

Budapest, 2016. március 22.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár

